

af Examenkommissionen stillede Forslag, at Ministeriet, som rimeligt er efter det Stads, hvorpaa Samme er stillet, hvilket naturligt medfører et mere samlet Overblik og et naturligt Dnske efter at tilvejebringe en organisk sammenhængende og harmonisk Forbindelse imellem de forskjellige Omraader, der ere underlagte dets Styrelse, har truffet en naturlig Ordning af Forholdet i sine Grundtræer. Den store Udebeling, i hvilken Uddannelsen af de aandelige Kræfter naturlig udformer sig, en høiere stadig videnskabelig, og en anden mere almindelig og tillige med visse praktiske Livsformaal for Die, der med deres særlige Fordringer dog tillige bunde i Besiddelsen af visse fælles Kundskaber, der dels ere nødvendige Forudsætninger som Fordannelse, dels maa kræves som et Minimum af den, der vil hævde Retten til at kaldes dannet, synes ogsaa naturligt at medføre en dobbelt Afgangsprøve, den ene til de Studier, der særligt og væsentligt drives ved Universitetet — examen artium — den anden som en almindelig Præliminærexamen fælles for alle dem, der vel ville bestrænge sig med aandelig Syssel — modsat Haandværk, malerisk, industriel eller kunstnerisk Virksomhed — men dog have et mere praktisk Livsformaal for Die. Fra dette Synspunkt kan jeg altsaa ikke andet end fuldkomment samstemme med den af Ministeriet i Strykelsens Intimation udtalte Tanke som sund og fuldkommen naturlig fra Ministeriets Stads, og skal kun bemærke, at naar den ikke er udtalt før af Andre, saa har dette vel væsentlig sin Grund i, at man vel ikke har anset sig for kompetent til at udvide sine Meningsudtrykker til andre end det nærmest liggende Forhold og ikke til at tage de almindelige Forhold i Betragtning.

Jeg kan altsaa derfor kun med Tak og Tilfredsstillelse udtale mig for det efter min Mening ene Rigtige, at Post 10 i Anordn. af 30te August 1881 hæves. Dog maa jeg tillade mig den Bemærkning, at det synes mig ønskelig for at forebygge Misforstaaelse, at der havde været tilføjet i Ministeriets Skrivelse efter („saa som 4de Klasse's Hovedexamen ved de lærde Skoler“) eller den Examen, der er taget paa et Stats-Skolelærerseminarium efter den Lov, der vil blive foreslaaet om Skolelærerseminarierne.

Ikke mindre maa det erkjendes for rigtigt, at man som Examensfag ved Skolelærerexamen har optaget Historie, Naturlære og den Del af Mathematiken, der vil være nødvendig for en videre gaaende Undervisning i Regning til den egentlige Skolelærerexamen iblandt de Fag, der, om der ogsaa er afslagt Prøve i dem ved den almindelige Forberedelsesexamen (Anordn. 30te August 1881, Post 1), dog ikke der findes i det Omfang, i hvilket de kræves ved Skolelærerexamen, og som i hvert Fald for Skolelærerens Vedkommende fordrer en større Modenhed til derpaa at begrunde en Lærervirksomhed heri, end der i Almindelighed vil kunne forudsættes hos Examinanden med et Alders Lidsmaal af 15 Aar (Anordn. 30te August 1881, Post 14). Derimod bør vistnok under Forudsætning af, at et 4aariagt Seminariekursus maatte blive vedtaget som Lov, et fremmed Sprog, trods de Vanskeligheder, der utvivlsomt maa frembyde sig ved Gjennemførelsen deraf, indføres som tvungent Undervisnings- og Examensfag ved Skolelærerseminarierne og Skolelærerexamen.

Derimod skjønner jeg ikke, at der er stet Skolelærerseminarierne fuld Ret ved den foreslaaede Bestemmelse, at man kan indstille sig til Skolelærerexamen to Aar efter at den almindelige Forberedelsesexamen er taget, og heller ikke, at den tænkte Oprykkelsesexamen ved Skolelærerseminarierne fra 2den til 3die Klasse er stillet ganske paa samme Fod derved som den almindelige Forberedelsesexamen. De hidtil gjældende Lovbestemmelser sætte 18 Aar som den nødvendige Alder for at kunne tage Skolelærerexamen; da der efter Lov af 15de Februar 1857 kræves en Alder af 17 Aar for at kunne optages paa Skolelærerseminarierne — hvilket Tal ganske vist ved Dispensation kan nedsættes til 15 Aar — bliver altsaa Reglen, at Dimittenterne fra Skolelærerseminarierne ved Examen have en Alder af 20 Aar, medens Reglen for dem, der med den almindelige Forberedelsesexamen som Forprøve tage Skolelærerexamen, bliver, at den kan tages uden Dispensation med 18 Aars Alderen. Tilshneladende kunde denne Forskjel være væsentlig; jeg tror dog, at den vil have en ikke ringe Betydning og bliver en Begunstigelse for dem, der i Kjøbstæder eller større Landsbyer kunne tage Forberedelsesexamen. Naar disse agte at tage Skolelærerexamen, ville de utvivlsomt ofte strax fortsætte, og der vil derved atter fremkomme en Forskjel imellem Lærerne, imellem dem, der uddannes paa Seminarierne og de andre; hine ville faae en Aldersanciennitet og den dermed i Almindelighed forbundne Modenhed, disse ville faae en Examensanciennitet med ringere Modenhed, men dog faae et